

2024-04-09

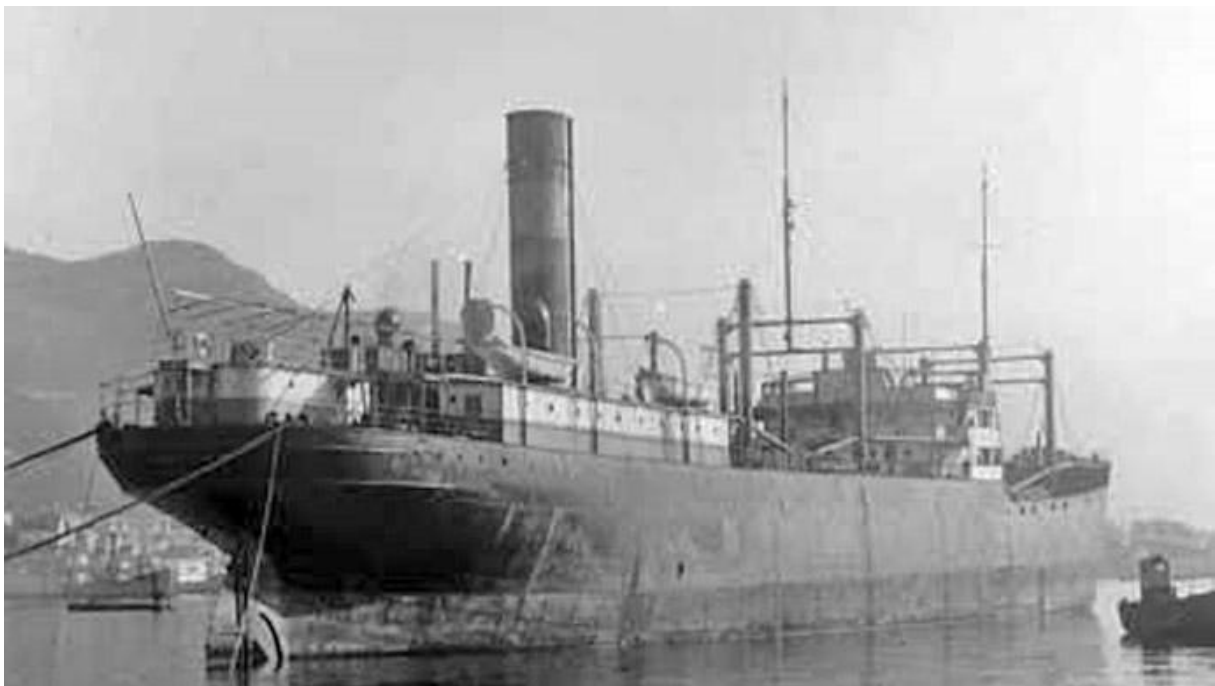
Den 9 april – de norska fartygen i Sverige

Idag är det exakt 84 år sedan tyskarna ockuperade Norge och Danmark under kodnamnet Weserübung. Den samtidigt utlagda Skageracksspärren stängde in halva svenska handelsflottan i Östersjön och Kattegatt. Bland de instängda fartygen fanns också ett antal norska fartyg. På svenska varv låg dessutom ett antal pågående nybyggen för norska ägare. Allt som allt fastnade 42 norska fartyg i Sverige.

Tyskarna krävde tillgång till dessa fartyg men efter diverse juridiska turer så stannade de flesta fartygen kvar i Sverige. Strax efter ockupation hade dessutom den norska organisationen Nortraship skapats i London som nu gjorde anspråk på fartygen och de pågående byggena för exilregeringens räkning. Några av fartygen återvände dock till Norge av olika skäl.

I januari 1941 lyckades fem av dessa instängda fartyg ta sig igenom spärren till England till tyskarnas stora förtret. Den 31 mars 1942 försökte ytterligare 10 fartyg ta sig genom spärren men med katastrofalt resultat. Sex av fartygen sänktes, två återvände till Göteborg och bara två klarade sig över till England (kvarstadskatastrofen). De överlevande norska sjömännen gick ett hårt liv tillmötes i tyska fångläger.

En annan grupp av de instängda norska fartygen som kanske inte är lika känd var de nio upplagda fartyg som svenska staten i oktober 1940 på grund av tonnagebristen rekvirerade med stöd av allmänna förfogandelagen. I denna grupp fanns bl.a. nedanstående bulklastare *Ingeren* på 8 600 dwt (6 118 brt), byggd 1910 och hemmahörande i Bergen. Hon låg då upplagd i Göteborg. Hon blev inregistrerad i Sverige under regnr 8457.

Statens Trafikkommission chartrade ut fartyget till Svenska Orientlinjen som i sin tur med svensk besättning satte henne i trafik på "dödsfarten" dvs. malm ned till tyska Nordsjöhamnar och kol/koks hem.

Hon klarade sig någorlunda helskinnad genom kriget med bara några incidenter. Den 15 oktober 1941 utsattes hon för en bombattack utanför tyska Nordsjökusten. En av bomberna träffade fartyget midskepps men detonerade inte. En matros omkom dock. Fartyget tog sig in till Emden för reparation.

Den 1 januari 1943 råkade hon ut för en allvarlig grundstötning utanför holländska kusten. Fastnad på grundet kunde besättningen se drivminor passera förbi. Så småningom kom hon loss och började driva in mot kusten. Med endast 100 meter kvar till bränningarna fick man till sist upp styrfarten och kunde undvika katastrof. Den 26 januari anlände hon sedan till Göteborg för reparation.

Under sensommaren 1944 upphörde farten på tyska hamnar och hon återlämnades till sina ägare men lades upp i avvaktan på krigsslutet.

I juni 1945 var hon i fart igen. Malmö besöktes tre gånger 1951 för leverans av totalt 24 000 ton kol från Spetsbergen. Två år senare var det slutseglat och 1953 höggs hon upp i Storbritannien.

Bilden är tagen 1926 av Atelier KK, Norge och ingår i Spesialsamlinge ved Universitetsbiblioteket i Bergen.

Text: Bo Jershed

Not

De övriga åtta fartygen som rekvirerades var:

<i>Flint 2</i>	5 614 brt	Bergen
<i>Hilda</i>	1 237 brt	Trondheim
<i>Kong Magnus</i>	1 410 brt	Trondheim
<i>Sirenes</i>	4 341 brt	Kristiansand
<i>Lilly 1</i>	309 brt	Bergen
<i>Fagerborg</i>	398 brt	Bergen
<i>Fantoft</i>	961 brt	Bergen
<i>Ulsnes</i>	784 brt	Stavanger

Samtliga fartyg låg upplagda i Göteborg förutom *Ulsnes* som låg i Malmö.